

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru morarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Sinodul arhiepiscopal.

Vorbirea de deschidere

a *Inaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu.*

*Christos a înviat!
Domnilor deputați!*

Intrunirea D-voastră în sinod arhiepiscopal, domnilor deputați, a fost și este totdeauna un eveniment îmbucurător și pentru mine, ca și pentru clerul și poporul nostru, care și dela înțeleapta D-voastră conlucrare așteaptă dezvoltarea și întărirea celor două așezăminte sfinte, a bisericii noastre naționale și a școlii noastre confesionale, rămase nouă dela fericirii nostri părinți ca cea mai scumpă moștenire. Deci salutându-vă cordial și la această ocaziune, implor și din acest loc binecuvântarea cerului asupra lucrărilor noastre.

Și până veți ajunge domnilor a vedea din rapoartele consistoriale mersul afacerilor noastre bisericesti, școlare și epitropești din periodul expirat, previn și din parte-mi a vă arăta, că și în periodul trecut s'au zidit mai multe biserici și școli noi, s'au renoit mai multe dintre cele vechi, s'au sporit fondurile și fundațiunile, și alte asemenea, cari dovedesc o mare interesare a poporului nostru de biserică și școală. Dar pe lângă toate aceste rezultate îmbucurătoare, periodul trecut a fost și rămâne un timp de grea cercare pentru biserică și școala noastră, căci în cursul lui s'a adus noua lege școlară, articolul 27, despre raportul de drept al școlilor comunale și confesionale și salariile învățătorilor aplicați la aceste școli, lege prin care de o parte se agravează foarte mult susținerea școlii confesionale, iar de altă parte să mai atinge în mod simțitor și autonomia bisericii noastre.

Pe când acea lege era numai proiect, noi, Arhierii, în conțelegere cu consistorul metropolitan și cu sinoadele eparhiale, am întreprins, nu numai la înaltul guvern și la corpurile legiuitoare, dar și la preaînaltul Tron pentru împedecarea proiectului de a deveni lege. După ce însă stăruințele noastre au rămas fără rezultat și proiectul a devenit lege, nu ne rămâne decât, ca cetățeni fideli și buni patrioți, să ne supunem legii și în sensul ei să ne străduim a susține școlile noastre confesionale, precum a enunțat aceasta și consistorul nostru metropolitan, suprema noastră autoritate bisericască.

Astfel deci este, nu numai o sfântă datorință, dar și cel mai mare interes al nostru, a susține școlile noastre confesionale și pe lângă sarcinile impuse prin noua lege, formând ele o parte întregitoare a bisericii noastre naționale și având chemarea de a ne crește tinerele generațiuni, pe fiitorii nostri poporeni, în spiritul bisericii străbune.

Susținerea școlilor, în sensul legii, este condiționată domnilor mai

ales dela învățarea mai intensivă a limbei statului, dela cultivarea spiritului patriotic în măsură tot mai mare și dela urcarea lefilor învățătoarești, conform legii.

Ce privește învățarea limbei statului, vom îndăra pe învățătorii nostri să-și pună toată silința întru a satisface legii. Ce privește spiritul patriotic, vom îndrumă pe acei învățători, să spună cât mai adeseori elevilor, ce mare iubire ne leagă și pe noi de patria mamă, pământul în care ne-am născut, în care trăim și ne susținem, și care are a adăposti și țărâna și osemintele noastre, precum adăpostește și pe ale fericirilor nostri, părinți, și atunci se va potenta și mai mult iubirea de patrie, care și nouă ne este o scumpă moștenire părintească.

În fine, ce privește urcarea lefilor învățătoarești, deși suntem mai săraci, suntem însă mulți, și dacă pe lângă popor, vom mai apela și la fruntașii nostri, începând dela învățători, preoți, profesori, protopresbiteri și alți dignitari bisericesti, până la Arhierii, apoi dela proprietari mai mici și mai mari până la avocați, medici, tehnici, comercianți și meseriași, și alții asemenea, cari bucuroși vor jertfi o părticică din venitul lor și pe altarul bisericii: atunci și biserică va putea ameliora lefii învățătoarești și își va împlini tot cu mai mult succes sublima misiune religioasă, morală și culturală, de a susține și conserva pe fiica sa, „școala confesională“, de a ajuta pe pruncii săraci și orfani la învățatură, și alte asemenea, cum fac acestea și bisericile altor compatrioți.

Să ne silim dar, domnilor, a convinge pe toți ai noștri, că biserică este buna noastră maică, care ne-a născut, ne-a crescut și ne-a îngrijit sufletește, cu aceeași iubire, cu care ne-au născut, îngrijit și ne-au crescut trupește și maicele noastre. Să le spunem domnilor, că acea bună maică are acum mare lipsă de ajutoriu și sprijinul moral și material al nostru, al tuturor, pentru că să-și poată împlini sublima misiune, și să apelăm la toți, să contribuie fiecare, după putință, la augmentarea modestului nostru fond școlar, pentru a putea ajuta și el școlile noastre avizate la sprijinul lui.

Făcând așa, am firmă speranță domnilor, că și poporul se va însufleți tot mai mult la jertfe, și pe lângă aceasta va mai simți și o mare mângăere, văzînd și pe fruntașii lui interesându-se și jertfind și ei pentru cultura lui. Dar mai am și acea firmă speranță, că aceasta va forma o tot mai strânsă legătură între inteligență și popor.

Pentru că însă acea legătură să se cultive tot mai mult și din partea inteligenței, va fi foarte bine, ca și aceasta să caute tot mai dese conveniri cu poporul, la ceea ce cercetarea mai regulată a bisericii, pentru împreună rugăciune către Dumnezeu, iar oferi cea mai potrivită ocaziune.

Dacă vom considera domnilor, că biserica străbună a fost singurul nostru liman, care ne-a adăpostit contra furtunoaselor valuri ale timpurilor de grea cercare, și dacă vom mai considera, că cei-ce au alergat la adăpostul aceluia liman, s'au mântuit, precând cei-ce l'au desconsiderat, s'au periclitat: atunci vom înțelege, că am comite cea mai mare eroare, contra noastră înșine și contra urmașilor noștri, dacă, inteligență și popor, nu ne-am alipit tot mai tare de biserică, dacă nu o am cerceta mai adeseori, și dacă nu o am ocrotească și în viitoriu contra rețelilor ce ar veni asupra-ne.

Cercetarea mai regulată a bisericii, din partea inteligenței, să recomandă domnilor și din motiv, ca nu cumva neglijarea să dea ansă poporului a presupune, că inteligența n'ar ținea cu tărie la biserică străbună, presupunere, ce ar putea împinge poporul la inderentism religios, la instreținerea de biserică și prin urmare și la abandonarea singurului liman de mântuire, rămânând espus sorței, ca și corabia fără de cârmaci în luciul mării.

Convins de bunăvoință și stăruință D-Voastre de a conlucra cu tot zelul la fericita rezolvire și a acestor probleme, și în firma speranță, că și bunul Dumnezeu va binecuvânta nizuințele noastre, declar sesiunea ordinară a sinodului nostru arhiepiscopal pe anul 1908 de deschisă.

Sedința de deschidere.

Sibiu, 4 Mai n.

Eri, Duminecă, s'a deschis sesiunea sinodală ordinară a anului acestuia. S'a oficiat întâiu serviciu divin în catedrală, cu chemarea Duhului Sfânt, prin însuși Inaltpreasfinția Sa domnul Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu, asistat de P. C. Sa Dr. Eusebiu R. Roșca, protosincol, director seminarial, de protopresbiterii Romul Furdui, Demetriu Moldovan și Dr. Ioan Stvoia, de ieromonahul Dr. Miron E. Cristea și de diaconii Dem. Câmpian și Vasile Stan. A cântat corul mixt al dlui T. Popovici, profesor seminarial.

Deputații sinodali s'au întrunit apoi după biserică la orele 11 în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii“, de unde au trimis o delegațiune de patru membri, ca să invite pe Escelența Sa la deschiderea sesiunii sinodale. Delegațiunea era compusă din domni protopresbiteri Teodor Herman și Nicolae Borzea, apoi din domni Iosif Popescu, director de bancă și Dr. Vasile Preda, avocat.

La ora 11 și jumătate Escelența Sa își face intrarea în sală, însoțit de delegațiune și e primit cu ovațiuni. Ocupând scaunul presidial, cetește vorbirea de deschidere, publicată la loc de frunte în numărul de astăzi al ziarului nostru. Sinodul o primește cu șgomotoase strigări de „Să trăiască“.

Escelența Sa invită apoi să facă funcția de notari ad hoc ai sinodului pe domni Matei Voilean, Dr. G. Proca, Dr. Nicol. Bălan, și Lazar Tritean, iar la apelul nominal răspund 36 deputați sinodali, prin urmare se constată din partea prezidiului, că sinodul e în drept a se constitui și a aduce hotărâri.

La propunerea deputatului sinodal Nicolau Ivan se aleg ca notari ai sinodului următorii: Matei Voilean, Sergiu Meadean, Dr. G. Proca, Dr. Nicol. Bălan, Lazar Tritean și Victor Păcală.

Se aleg în urmă comisiunile obicnute, și actele se împart comisiunilor.

Concediu motivat au cerut pentru sesiunea întreagă deputații: Mihail Cîrlea, Virgil Onițiu, și Dr. Chirtop. Se acordă.

Unele petițiuni intrate la sinod se predau comisiunii petiționare.

Escelența Sa cu adâncă părere de rău își aduce aminte de cei doi membri decedați ai sinodului, protopresbiterul Ioan Papiu și senatorul orașănesc din Orăștie, Danil David, și roagă sinodul să-și exprime condolențele prin sculare, ceea ce se face numai decât. Ordinea de zi a ședinței acesteia e eshauriată. Proxima ședință se anunță pe Marți, la orele 10, iar ședința se închide la orele 12 din zi.

Dela Viena. Consiliul de ministri, ținut Joi înainte de amiază și după amiază la Viena, s'a ocupat cu stabilirea bugetului comun pe anul 1909. Consultările se vor continua, însă după serbările iubilare, cari se vor ținea la Viena în 12 Maiu, în prezența tuturor principilor germani. La consultările acelea va fi vorba și de solda ofițerilor, și ele vor fi presidate de Majestatea Sa. Tot atunci se va decide, când au să se întrunească delegațiunile.

Din parlament. În ședința de Mercuri a dietei au fost aleși viceprezidenții și notarii (tot cei vechi), iar Joi comisiunile. Dintre deputații naționaliști încă sunt aleși unii în comisiuni. A urmat apoi motivarea propunerii deputatului Dr. Iuliu Maniu, ca dieta să-și exprime neîncrederea față de viceprezidenții, cari au manuat regulamentul în mod parțial. La propunerea ministrului Kossuth dieta nu intră în desbaterea propunerii, ci trece la ordinea zilei. Deputatul Bozoky Arpád își motivează propunerea, să se steargă lefurile viceprezidenților. Dieta trece și peste aceasta propunere la ordinea zilei. În ședința premergătoare tot Bozoky adresase guvernului interpellare în chestia ștergerii legii de naționalități. Proxima ședință a dietei se ține astăzi, Luni. Va fi o ședință scurtă, formală.

Dela conferențele învățătoarești.

Cercul III. Sibiu-Avrig.

Sibiu, 18 Aprilie v.

Conferența învățătoarească din cercul III. compus din protopopiatele Sibiului și Avrighului și-a ținut ședințele în acest an în loc, sub prezidiul dlui comisar, asesor consistorial, Mateiu Voileanu.

Fiind Sibiul locul cel mai potrivit pentru asemenea întruniri, conferența aceasta a fost una dintre cele mai cercetate, participând, pe lângă cei obligați din protopopiatele amintite, încă și învățători străini. Așa din protopopiatul Făgărașului 21, Agnizei 5, Săliștei, Alba-Iuliei, Mercurii, Târnavei și Mediașului câte 1. Numărul total al celor prezenți s'a urcat deci la 108.

Conferența a fost premerasă de serviciu divin, celebrat în catedrală prin dnii Mateiu Voileanu, asesor consistorial, Ioan Cădea, protopop în Avrigh și diaconul G. Chialda, ales preot în Voivodenii-mici.

Măncând dela împrejurarea, că aceasta conferență s'a întrunit în centrul metropoliei, învățătorimea și-a ținut de plăcută datorință a da cuvenita atențiune capului bisericii, prezentându-se în corpore după serviciul divin la I. P. S. Sa, domnul Arhiepiscop și Metropolit Ioan, unde dl comisar făcându-se interpretul învățătorimeii, prin cuvinte bine simțite a dat în numele acesteia esprime iubirei și nețărâmurii alipiri către biserică și capul ei, cerând binecuvântare arhierască asupra lucrărilor conferenței. Esc. Sa, mulțămind pentru această manifestare, cu bunăvoință părintească da învățătorimeii prezente sfaturi și îndemnuri prețioase din bogata-i experiență și imploară ajutorul Celui de sus asupra lucrărilor conferenței.

Reînțorși în sala spațioasă a seminarului, care de astădată nu a putut cuprinde pe cei întruniți, se face prin dnul comisar deschiderea conferenței, consti-

tuirea ei și constatarea celor prezenți, iar apoi fiind timpul înaintat I. ședința se ridică la orele 11 și trei pătrare a. m.

Ședința a II-a și a III-a s'a ținut în Casa națională. În ședința a II-a s'a ținut 3 lecțiuni practice cu elevii școlii de aplicație. Una din Istoria patriei cu cl. V. prin inv. I. Bănda din Roșia, având ca subiect regele Matia Corvinul. A doua din limba română cu cl. IV. poesia: Roza și frumusețea omenească, ținută de M. Bibu din Ocna. A treia din aritmetică cu cl. II., de A. Bărsan din Rusciori. Toate 3 lecțiile, pe lângă unele observări făcute de dl comisar și învățătorii: I. Berescu, T. Căliman, T. Măhăra, E. Popescu, C. Popa și I. Stoica, au fost bine predate.

În ședința III. ținută Vineri s'au citit 2 lucrări teoretice și s'a predat elevilor o lecțiune din limba maghiară. Cea dintâia a fost tema dată de Preaven. Consistor: „Care este cel mai potrivit metod pentru instruirea adulților în scriere și citire?” lucrată de E. Crăciun din Rășinari. A doua a avut de subiect metodel scrier-cetiturii de Gábel Gyula, lucrată de V. Jurcovan din Drăguș. Lecțiunea din limba maghiară a fost ținută de C. Popa dela școala de aplicație: „A ház külső és belső leirása” cu cl. III.

Ambele tractate cât și lecțiunea practică au fost deplin succese. Au luat parte la discuțiune asupra lor, pe lângă dl comisar și dl Nistor Ioachim, încredințat din partea guvernului cu inspecțiunea școlilor din comitatul Sibiiului, încă învățătorii: Ch. Adămoiu, I. Berescu, T. Căliman, Ș. Frâncu, T. Măhăra, I. Nemeș, E. Popescu, C. Popa, G. Smadu și I. Stoica. Referitor la instruirea adulților s'a primit propunerea inv. C. Popa de a se ruga Preaven. Consistor să revină asupra acestei teme și să compună un plan al materialului ce ar fi să se propună în școala de adulți la ambele sexe.

Cât privește a doua temă teoretică, despre metodel lui Gábel, s'a exprimat dorința, ca atât cu acest metod, cât și cu cel fonomic să se ocupe mai mulți învățători, iar rezultatele obținute să se comunice conferențelor viitoare.

Pentru conferința din anul viitor s'au statorit următoarele teme practice:

1. O lecțiune din aritmetică cu cl. III. în ambe limbile rom. și maghiară, de S. Radu din Ocna.
2. „Epistola familiară”, lecțiune din limba română la cl. V., de I. Aleman din Avrig.
3. O lecțiune din geografie: Szeben vármegye lakosainak foglalkozása mint beszéd anyag cl. IV. de D. Lăncrăjan din Mohu.
4. O lecțiune din Ist. bis. „Activitatea lui Andrei B. de Șaguna”, la cl. V. de N. Voila din Ucea-sup.
5. O lecțiune din Ist. natur. „Cireșul” cl. V. de Victoria Vasile, din Șuramare.

Cu aceste conferințe pe lângă o frumoasă vorbire a fost închisă de dl comisar, la orele 12 din zi. În numele conferinței pentru probata conducere îi mulțumește dlui comisar inv. dir. M. Frățilă, iar inv. I. Berescu mulțumește conferinței pentru primirea cu dragoste a Făgărașenilor în sinul ei.

De încheiere amintesc, că ședințele conferinței au fost onorate cu prezența

domnilor Dr. E. Roșca, dir. semin., Ioan Căndea, prot. Avrigului și Nistor Ioachim, delegatul insp. reg., acestia la toate ședințele.

Au mai participat domni Dr. A. Crăciunescu, A. Bratu, profesori, I. Petrișor, T. Petrișor, I. B. Boiu și M. Nicoară, preoți, apoi elevi din seminar și alții.

Rap.

Salvarea școlilor confes. din Zarand.

— Răspuns lui Aliquis. —

Subsemnatul îmi iau voe a reflecta pe scurt dlui „Aliquis” asupra celor publicate în nrul 12 al Revistei „Țara Noastră”, sub titlul: „Salvarea școlilor confes. din Zarand”, și anume, în coloanele acestui ziar, după ce „Țara Noastră” nu mi-a publicat lămuririle acestea.

Nu voesc a mă ocupa în general cu cele scrise de dl anonim, ci numai cu cele ce privesc parohia Crișcior.

Poatecă dl Aliquis nu va fi știind, că parohia Crișcior a fost o parohie de ultima clasă în Arhidieceză, pe care antecesorul meu, după o păstorire de abia un an și jumătate, a părăsit-o, mutându-se în parohia vecină Ormîndea, din simplul motiv al sărăciei. Nici astăzi nu se poate clasifica între parohiile de I a clasă.

„Vezi! așa! — exclamă dl Aliquis — comuna mică nu au din ce să-și susțină învățătorul, iar comuna fruntașă, ca cele amintite, și vor fi și altele, iau în mână bățul cerșitoriei”.

Vor fi altele, dle Aliquis, dar parohia Crișcior n'a luat bățul cerșitoriei, după cum afirmi D-ta!

În ședința extraordinară a sinodului parohial s'a luat decizia, cu majoritatea covârșitoare a celor prezenți, ca să susținem școala noastră și să completăm șalarul la minimul de 1000 cor., numai la cuincuenalul prim și al doilea am cerut un ajutor de câte 200 coroane dela Venerabilul Consistoriu.

Aceasta însă nu e cerșitorie, pentru că poporul și-a angajat aci toate forțele materiale, de cari dispune. Chestia susținerii școlii s'a dezbătut cu toată seriozitatea în sinodul parohial aproape 2 oare. Cei îndolnici — și câțiva puși la cale de rău voritori, cum sunt la noi, fiind în contact cu străinii de altă lege și neam, — abia au fost capacitați, ca să înțeleagă pericolul ce amenință școala noastră. Despre cele petrecute în sinodul par., dl Aliquis putea cere informațiuni exacte dela vreo câțiva membri inteligenți ai sinodului, precum și dela dl student în drept *Sabin D.n.*, care ca oaspe a luat parte la sinod.

Cumcă s'a încercat din parte competentă — cu acea ocaziune — însuflețirea poporului pentru cauza școlară, dovedește faptul, că atunci, în fața sinodului, un poporean, *Florea Ioachim*, a promis un dar de 500 cor., drept bază la un fond cultural al parohiei, care sumă este deja depusă spre fructificare la banca „*Crișana*” pe numele bisericii noastre.

Indrumările repetite, sfaturile și multele stăruințe — în această afacere — mi-a atras chiar odiul alor câțiva poporeni slabi de inger — de cari, har Dlui, se află în fiecare sat, cari la rândul lor făceau demonstrații: „că numai popa nostru face lucrul acesta, ne dăm ușiți, căci atunci scăpăm de plata învățătorului, etc.”

Am zis, că poporul nostru și-a angajat toate forțele materiale de cari dispune pentru cauza școlară, — căci totul se face prin repartizarea sarcinilor asupra lui. Dela biserica nu putem jertfi, deși avem câteva fonduri speciale, precum: fund. corului bis., fond. Paștilor, fond. pomului de Crăciun, mici începuturi, cu sume dela 200—400 cor. unul, în fine fundațiunea: Colecta pentru reedificarea bisericii noastre foarte vechi, de peste 450 ani, în sumă de peste 6000 cor.

De banii proprii ai bisericii, în sumă de 2396 cor. 85 fl., încă nu ne putem atinge, fără a le periclită întreaga existență”.

Parohia nu a avut nici un fel de avere din trecut. Modestele fonduri și colecte pentru biserica s'au făcut în cercul restrâns al parohiei noastre — fără bățul cerșitoriei, — și la îndemnul celor che mați din parohie, fără concursul dlui Aliquis. S'au cumpărat în decursul timpului pământuri — porțiuni canonice, pentru existența preotului. S'a edificat o sa'ă de învățământ după rezerințele de azi, cu însemnata sumă de 4800 cor. Apoi multe colecte: pentru îngrădirea curții bisericii cu zid, procurarea de utenzilii și ornamente în biserica, etc. — iarăși fără vre-o cerșitorie.

Să ne ierte deci dl Aliquis, dacă acum am îndrăznit și am cerut și noi un ajutor la cuincuenale, de 400 coroane!

E foarte ușor și comod a critica, a excepționa și a da în public „constatări dureroase” despre cele petrecute în special la noi în Crișcior.

Pogoarăse însă dl Aliquis din înălțimea unde se află în mijlocul poporului — de care atât îl doare, — că va fi primit cu brațele deschise, și împreună cu preotul satului apuceasă de lucru — în *faptă* — luptându-se cu cruda realitate, și atunci sigur mai bun lucru va face.

Crișcior, la 18/31 Martie 1908.

I. Perian
paroh.

NOUTĂȚI.

Expoziție de industrie casnică. Reuniunea femeilor române din loc a aranjat în localul școlii sale industriale din strada Schewis Nr. 15, parter, o expoziție de industrie casnică. Expoziția va stă deschisă până în 17 Maiu n. a. c. și se poate vizita în fiecare zi înainte de amiază dela 9 până la 12 și după amiază dela 3 până la 5 oare. Taxa de intrare de 40 fileri cade în favorul școlii industriale.

„In chestia de naționalitate, pe baze psihologice”. Acesta e titlul unei broșuri nouă, scrise în chestia națională, de *Kaposi M. L. Dr.*, pseudonimul dlui *Dr. Molnár Lajos*, inspector de școale în ministerul de culte. Broșura, asupra căreia vom reveni, e bine scrisă și autorul manifestă în ea multă bunăvoință față de noi. Se poate căpăta la tipografia *Patria*, în Budapesta VIII, Ūlci-út 14. Prețul 2 coroane exemplariul.

Ne vom fi zbuciumat înzadar! *)

Astfel își încheie un tratat de biologie filosofică unul dintre cei mai mari oameni de știință ai Franței.

Prin urmare, ori ce frământare a noastră de a ne pune în calea evoluției sorocite de natură, e o zădărnice. Nu vom pătrunde niciodată, nici legile naturii, nici pe cele ale vieții și nici nu vom înțelege înlăntuirea lor cauzală, care se pierde în infinituri. Ce poate ființa noastră, trezită la conștiință, într'un colț al universului, e să se supună legilor cari o au creat fără să fie întrebată și cari probabil o vor distruge, tot fără să o întrebe, dacă e dispusă să dispară.

Știința timpurilor noastre încearcă să fixeze nimonicia vieții noastre, mângăindu-se cu constatări ca cele următoare: „Viața este un scurt episod între două eternități ale morții, și chiar și în acest episod ougătearea nu a durat și nu va dura de cât o clipă. Ougetarea este ca un fulger în mijlocul unei nopți îndelungate.”**)

*) Felix Le Dantec, De l'homme à la Science, philosophie du XX-e siècle, pe 296.

**) Le résultat final de l'évolution du monde, ou, du moins, l'état du monde après la disparition de l'homme, sera un état d'équilibre dans lequel, petit à petit, disparaîtra la trace éphémère des activités humaines.

Nous nous serons agités en vain.”

**) H. Poincaré, La Valeur dela science, p. 276.

Teatru românesc în Sibiu. Aseară a avut loc I. reprezentație teatrală a artiștilor nostri dramatici Z. și O. Bărsan. S'au dat drama „*Chinul unei femei*” și comedia „*Cănel și pisica*”. Publicul din loc și străin, între care numărăși deputați sinodal, a unput până la oel din urmă loc vasta sală festivă a „Casei naționale”. Artiștii Bărsan, ca în totdeauna, au jucat și de astădată cu arta și rutina lor cunoscută procurând publicului o seară plăcută. În „*Chinul unei femei*” a jucat, pe lângă dl și doamna Bărsan, încă și diletantul nostru domnul *Enes u*, dovedind o rutină de scenă, ca actor de profesione. Cu multă siguranță și foarte drăguț și-a interpretat rolul copilă *Popescu* (ficia casarului dela „*Albina*”). În pauză dl Calmuschi a delectat publicul cu 3 monologuri comice, stăruind mult haz și răs. A fost rechemat de repețiteori înaintea rampei. Nu în mai puțină bună dispoziție au ținut artiștii nostri publicul asistent în comedia „*Cănel și pisica*”, jucată cu multă vervă. Pentru escelețele lor prestațiuni au fost remunerați cu viforoase aplauze. Azi se dă a II-a reprezentație.

Dar pentru biserica. Dl Dr. *Vasile Bol ga*, directorul școlii civile de fete a „*Asociațiunei*”, a dăruit pentru biserica din Geosgiul de sus, comuna sa natală, *evangelia cu litere latine*, legată f. umos cu aurituri, într'u pomelire a fericirilor săi părinți.

Hymen. Dl *Pompeiu Morușca*, cler. abs. ales preot în Șeica-mare și dșoara *Mărioara Bălan*, din Blășfalăul de sus, ficia parintelui administrator protopresbiteral dela Bistrița, și-au sărbătorit actul fidațării în 28 April 1908.

— Dl *Vasile Bocșa* abs. de teologie și dșoara *Aurelia Bălan* fidațai.

† **Dr. Ioan Radovici**, membru de frunte al partidului liberal din România, politician de valoare, și-a pus capăt vieții Vineri în săptămâna patimilor, sărind în mare de pe vaporul cu care făcea călătoria spre Cairo. Pe vapor se afla și fratele său, la ale cărui insistențe s'au făcut toate încercările pentru a fi scos din mare cadavru regretatului, însă fără nici un rezultat. Marea era atunci foarte agitată.

† **Daniil David**, senator magistral, deputat sinodal, etc., după un morb scurt și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în anul 57 al vieții plină de zel întru împlinirea chemării sale. Rămășițele pământești ale defunctului, după celebrarea serviciului ritual gr. or., ținut în 3 Maiu n. la 3 o. p. m., au fost eșezate spre odihnă eternă în cripta familiară din cimiterul gr. or. din Orăștie. Odihneasă în pace!

Dela comitat. Comitetul central electoral al comitatului Sibiu a ordonat, ca listele electorale pe anul 1909 se fie puse spre privire publică în zilele din 5 până la 25 Maiu în cancelariile notariale, respective comunale, unde pot fi luate în privire și se pot lua copii de pe ele, între oarele 8—12 a. m. și 2—6 după amez. În timpul din 5 până la 15 Maiu se pot da reclamațiuni în contra listelor, iar din 16 până în 25 Maiu se pot face observări asupra reclamațiunilor.

FOIȘOARĂ.

Indrumări politice...

Sub titlul acesta a răspuns în „*Lupta*” domnul Oct. C. Tăslăuanu la articolul domnului *Aurel C. Popovici*, reproduc și de noi și intitulat „*Demagogie criminală*”. La cerere și spre orientarea cetitorilor ziarului nostru reproducem acum și răspunsul dlui Tăslăuanu, după cum urmează:

În „*Convorbiri Literare*” Nr. 3/1908, dl Aurel C. Popovici scrie un articol violent intitulat „*Demagogie criminală*”, în care se ocupă cu o parte din ideile cuprinse în articolul „*Două culturi*” apărut în Nr. 4/1908 al revistei „*Luceafărul*”.

Noi nu ne vom ocupa de persoana dlui Popovici, ci numai de ideile dsale, singurele cari au o valoare în discuție și în limpezirea problemei cu care ne-am ocupat în articolul „*Două culturi*”.

Dl Aurel C. Popovici este un politician teoretic, care, după cât știm, n'a făcut nici odată politică practică. Dsa are o întinsă pregătire teoretică în chestiunile politice; cunoaște întreaga literatură europeană, care are vre-o înrudire cu științele politice. A cetit o viață întreagă, ajungând până la filosofia politicii, sau chiar până la metafisica politicii.

Pentru a judeca chestiunile politice dsa merge până la originea vieții ome-

nești: „deși formele culturii s'au schimbat și se schimbă mereu, firea omenească a rămas aceeași. O neschimbată taină în taina mare a universului.” (Conv. L't. Nr. 3 p. 304).

În altă parte dl Popovici vorbește de „legile de fier ale naturii” cari determină formele de organizare ale societăților omenești (C. L. p. 305).

Cu alte cuvinte, dsa susține o teorie politică, întemeinduse pe tainele firii omenești, pe legile naturii, și o susține, fiind, după părerea dsale, singura adevărată, care poate mântui neamurile de „demagogia criminală” a celor ce vor să le ducă la pieire.

Aduși de dl Popovici în regiunile necurpuse ale universului pentru a găsi casa științifică a principiilor politice, pe cari trebuie să le practicăm în viața pământească, ne permitem și noi o scurtă digresiune pentru a dovedi, că jocul cu legile naturii și cu taina firii omenești, nu e tocmai așa de ușor.

Vom chema într'ajutor numai două din mințile cele mai luminate ale secolului nostru, pentru a le cere opinia despre rostul vieții noastre.

„Rezultatul final al evoluției lumesti, sau cel puțin starea lumii, după dispariția omului, va fi o stare de echilibru, în care, încetul cu încetul, va dispărea urma efemeră e activităților omenești.”

† Alexandru Dordea, funcționar al „Academiei Române” iar mai înainte colaborator la „*Trbură*” din Sibiu, a decedat în București.

In amintirea lui Pavel Cotoșiu. Prietini mult regretatului Pavel Cotoșiu, fost actuar metropolitan și membru deștept și folositor al multor așezăminte culturale ale noastre, dñii Dr. Ioan Borcea, profesor la școala civilă a „Asociațiunii” și Nicolae Nașu, paroh în Răstoșnea, dăruiesc întru eternizarea memoriei mult regretatului, anume, la fondul „Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace”, câte 5 cor., în total 10 cor.

Primire de elevi în școlile militare. Magistratul oraș nesc din Sibiu ne avisează, că condițiuni amănunțite despre primirea de elevi în institutele de educație și de instrucție militare ale armatei comune ces. și regești, ale marinei și ale honvezimei, pe anul școlar 1908/9, atât cu privire la locurile gratuite, cât și la cele plătite, pot fi luate în vedere la magistrat, în cursul orelor de oficiu, în fie care zi în despărțământul pentru afacerile militare, strada Măcelariilor 4, ușa 4.

Maxim Gorki, marele scriitor rus, lucrează acum, după cum scriu gazetele, la un roman, în care va fi vorba despre rolul preoției în revoluția rusa:că.

Aviz. Membrii români ai adunării municipale sunt rugați a lua parte la consfătuirea ce să va ținea în 7 Mai st. n. a. c. la oarele 2^{1/2} p. m. în localul casei române din Sibiu cu privire la ordinea de zi a adunării municipale din aceeași zi. Sibiu în 30 Aprilie st. n. 1908. Dr. Liviu Lemény, preș. Dr. Borcea, secr.

Morți. Ministrul austriac Francisc Tschka a decedat Sâmbătă noaptea, în mod sobit, lovit de apoplexie. — Generalul Tűr István a murit în Budapesta, în etate de 84 ani.

O lege bună. A fost prezentat parlamentului din Anglia acum de curând un proiect de lege, după care fiecare cetățean de stat, atingând anul 68 al etății este îndreptățit să ceară și să primească pensie dela stat, dacă poate dovedi că nu are nici o avere. Ce idee minunată!

Grevă studentască. Pentru faptul, că un profesor dela universitatea din Zagreb, Surmin, a fost pensionat din motive politice, toți studenții dela acea universitate s'au pus în grevă, și au hotărât se-și continue studiile la alte universități. Vor merge 400 la Praga, 200 la Graț, și 200 la Viena.

Bancar arestat. În Budapesta a fost arestat Richtman Vilmos, fost director al unui institut de bani din capitală, care în urma „bunei” conduceri s'a dus pe copcă. Richtman s'a făcut bolnav și a fost internat într'un sanatoriu; dar judecătoria a constatat, că a făcut mai multe înșelătorii, ca fost director, a defraudat bani din greu, și după ce a eșit sănătos din sanatoriu, l'a pufit la o cură nouă, probabil mai lungă, în temnița ordinară. Richtman e de altcum om cu stare. Are mai multe case în Budapesta.

Remâneți acasă! Românul Nicolae Hașeganu din Eria-Pa (America) a trimis „Tribunei” din Arad o lungă scrisoare, în care se plânge, că are se lupte cu mari greutăți, după ce nu se mai capătă de lucru. Și zice, că vor trece ani de zile, până se vor deschide iarăși fabricile. Până atunci mulțime de Români sufăr în America. Trmite deci vorbă tuturor celor de acasă, cari ar mai voi se mergea la America, și-i sfătuiește, se remână acasă, că acolo, în America, „e vai și amar”.

† Maria Bercean. Banuțiu, soția preotului Ioan Bercean din Cohalm, a decedat în 14/27 April în anul al 29 lea al vieții și al 11-lea al căsătoriei. Inmormântarea i s'a făcut după ritul bisericii greco. Marți în 15/28 April la 2 oare p. m. în cimiterul român din Cohalm. Odihnească în pace!

Lipsă de creștere ori necuviință.

Consistoriul arhidiecezan a esmis pentru conducerea conferențelor învățătoresți din anul acesta o seamă de bărbați de școală, în frunte cu distinsul membru al Academiei Române dl Andrei Bârsean. Toți acești domni s'au achitat cum să vede de datorițele lor, — numai unul s'a găsit, care abuzând de încrederea ce i s'a dat, a dăscălit aspru pe stăpânul ce l'a trimis să conducă conferențele, făcând agitație formală contra superiorității bise-

ricești — ca și cum la Consistoriu nu s'ar gândi nimenea la soartea învățătorilor și a școlarelor noastre greu amenințate.

Pornirea aceasta dușmănoasă contra Consistoriului își are airea explicarea.

Ne surprinde însă, că tocmai Dr. V. Bologa, fost secretariu metropolitan, plătit bine, pentru lucre foarte puțin — a putut rosti atare vorbire de agitație, când el știa despre toate demersurile ce s'au făcut la guvernul țării și până la Președintele Tron, ca să se impedeze proiectul de lege școlar, știa despre lucrarea consistoriului metropolitan, despre instrucția ce s'a dat și a subscrișilor Dr. Bologa — redactată de alți membri ai consistoriului metropolitan, — despre conscrierea venitelor și despre aflarea mijloacelor de scăpare.

Știa Dr. Bologa și despre conferențele ținute aici cu protopopii în 2 grupe, iar după demiterea sa din postul de secretar va fi cetit dsa și din jurnale, că multe, foarte multe comune, peste puterile lor s'au angajat să susțină școala confesională și să contribuie din mijloace proprii la salariul învățătoresc. Sau doar Dr. Bologa crede, că nu este ingerința guvernului destul de puternică și de mare asupra școlarelor noastre și vrea să provoace o ingerință și mai potențată? Chiar în comitatul Hunedoarei crede că a fost de lipsă de atare erupțiune, când acolo este mai intensivă pornirea de a preface școlarele noastre în școale comunale și de stat?

Probabil, că pe urmă i s'a fi dat ocăsiune de a rosti vorbe nesocotite în calitate de mandatar al consistoriului, după ce în mod ne mai pomenit a depășit sfera competenței sale și și-a arătat colții veninoși acolo, unde avea să tracteze numai chestii didactice, pentru cari i-s'a dat autorizare. Oare ce ar zice dl Dr. Bologa dacă s'ar afla cineva să ia la revizie activitatea sa de director și cea de dinainte de director la școala Asociațiunii?

ECONOMIE.

Răspuns dlui Petru Dragits, protopretor în Săliște.

Din prilejul convocării acționarilor la adunarea generală de constituire a institutului de credit și cassă de schimb „Poporul” societate pe acții în Săliște — în nr. 39 al „*Telegr. Român*” ne puni întreabarea, nouă subscrișilor și dlui Mihail Ittu, silviculor — ca „inițiatorilor și autorilor intelectuali” ai noii întreprinderi: cari ne sunt intențiile, care ne e scopul și căror trebuințe corăspunde întreprinderea nouă?

Acestor întrebări premerge o comunicare ce ne faci, anume, că mai mulți membri ai „Cassei de păstrare” întrunindu-se în 5 l. c. la o consfătuire confidențială au declarat, că institutul nou ce e să se înființeze urmărește numai scopuri materiale egoiste, nu răspunde la nici o trebuință economică și că prin acesta se lucrează în mod conștiu sau inconștiu la subminarea „Cassei de păstrare”.

Inițiatorul și autorul intelectual al acestei constatări ești tocmai D-Ta. Iată deci că întrebând, D-Ta ai dat totodată și răspunsul.

Cunoscând deci convingerea D-Tale despre scopul societății nouă am crezut, că ar fi zdarnică orice încercare de a te convinge despre contrarul, rămânând ca însăși faptele să răstoarne tot raul presupus de D-Ta despre noua întreprindere.

Și dacă totuși ne-am hotărât să dăm un răspuns la cele scrise de D-Ta, o facem pentru publicul cetitor, căruia i-a fost adresat articolul D-Tale în primul rând — pe noi ne puteai întreba verbal, căci suntem doar și vecini — ca să nu fie rău informat despre stările din Săliște.

Acei cari au urmărit mersul lucrurilor în Săliște de un șir mai lung de ani, au putut observa, că în comuna noastră, cu cât a crescut numărul cărturarilor, cu atât mai mult a eșit la iveală o desbinare în sinul locuitorilor de aci, grupându-se de o parte așa numiții inteligenți, iar de altă parte pătura țărănească.

Nu căntăm motivele acestei desbinări; constatăm numai, că ele datează cam de pe timpul când D-Ta ai venit la Săliște ca protopretor, cu ceea ce însă nu voim să afirmăm, că D-Ta ai adus mărul de ceartă în comuna noastră.

Conducerea afacerilor publice a fost în mâna inteligenței, care s'a achitat de datorița luată asupra sa — rău, bine, cum a putut, — de sigur însă spre nemulțămirea pătării țărănești.

Acestei nemulțămiri s'a dat expresiune în un articol în „*Gazeta Transilvaniei*” prin anul 1900, unde se constatau progresele nenaturale ce se forțază în Săliște.

Au urmat multe frecări între țărani și domni, până când în anul 1901 economii din Săliște au înființat o reuniune a lor „Reuniunea Economilor” cu scopul să

se întrunească în Dumineci și sărbători pentru sfătuirii privitoare la trebile obștești, ca să cetească ziare și cărți.

De atunci începând cele 2 tabere s'au luat în multe rânduri la luptă, fie în reprezentanța comunală, fie în adunarea generală a „Cassei de păstrare” — eșind domni, ca mai bine organizați, aproape totdeauna învingători.

În timpul luptelor aceluora, dar indeosebi după o învingere „strălucită” a domnilor cu majoritate de un vot s'a ivit ideea între acei țărani, cari au pus basă „Reuniunii Economilor”, de a înființa un institut de bani, care să îmbunătățească în mod mai însemnat starea economică a locuitorilor de aci.

Această idee a fost susținută totdeauna de unii fruntași țărani și dacă până astăzi nu s'a intrupat, cauza a fost, că țărani nostri sunt prea crezători și optimiști — au fost așteptat, că doar se vor îndreptă stările în Săliște și li-se va îngădui și lor să-și croiască înșiși soartea — va mai încetă dragostea cea mare a domnilor de a ferici în felul lor cu de-a sila pe țărani.

Înadar au așteptat, stările nu s'au schimbat în spre bine.

În anul 1906 apoi un Săliștean, care cunoștea bine relațiile din Săliște, a descoperit în „*Gazeta Transilvaniei*” nr. 237, 260, 261, 263, 266, 270 sub titlul „*Câteva cuvinte despre renumita comună Săliște*”, „*Un glas de durere*”, „*Încă ceva despre comuna Săliște, al cărui renume crește din zi în zi*”, „*Încă o vorbă despre Săliște, ce ar putea fi Săliștea? Ce ar treb și să fie Săliștea*” și în nr. 7, 9, 10, 12 din 1907 ai „*Gazet. Transil.*” sub titlul „*Casina Burilor (Economilor) din comuna Săliște*”, — a descoperit toate relele cari bântue în Săliște, a scos la iveală o mulțime de abuzuri comise față de țărani de aci și a arătat și calea, pe care urmând-o, s'ar putea sana răul.

Aceia cărora le-au sunat cele scrise în „*G. T.*” au făcut la început pe supărații și au protestat solemn; mai în urmă însă, în deosebi după ce s'au întâmplat și defraudările prea bine cunoscute la cassa alodială — au tăcut tăcerea peștelui, rămânând ca timpul să tragă vâul uitării peste toate cele întâmplate.

Ar fi dorit domni să se dea uitării cele scrise și ce'e petrecute, dar eată că țărănimea s'a deșteptat, a văzut cu ochii proprii toate lucrurile slabe, cari s'au omis, și a cerut să fie delăturați dela conducere aceia, cari sunt vinovați de cele întâmplate.

Și iată, că dta, dl'e Drăgits, ai fost primul, care la alegerile membrilor în reprezentanța comunală, la începutul anului 1907, ai rămas afară din comitetul comunal, nu ai mai fost reales; poporul s'a emancipat de sub conducerea dlor și și-a făcut singur dreptate.

Motivele cari au îndemnat pe țărani din loc să-și înființeze o „Reuniune”, cari i-au îndemnat să porceadă în afacerile comunale și la alegeri independenți, fără să recunoască de conducători pe domni — să-și croiască înșiși soartea lor — aceleași motive iau îndemnat să înființeze și aceasta societate pe acții.

Nu corespunde deci adevărului, că noi am fi inițiatorii și autorii intelectuali ai noului institut. Ideea aceasta s'ă plămădește de ani de zile în inima țărănilor de aci.

Rolul nostru în aceasta afacere să reducă la sprijinul ce l-am dat, subsemnând și noi prospectul ca fundatori și la sfaturile ce le-am dat cu privire la formalitățile ce să cer de lege pentru înființarea societăților pe acții. Iar întrucât noi noi le am fi dat acest sprijin, ai fi fost necesitat să somezi pe alții să-ți răspundă, căci înființarea institutului nu dela noi a depins.

Domnul silviculor suprem Mihail Ittu nu are în facerea aceasta nici un amestec, nu e fundator, și nu are până astăzi nici chiar acții.

Cele înșirate până acum sunt fapte și stări obiectiv descrise, cari să pot dovedi și cari-ți sunt cunoscute și D-Tale, tot atât de bine ca și nouă.

Sustii în articolul D-Tale, că în ținutul acesta au purces conducătorii la toate întreprinderile în bună înțelegere și noi vom fi răspunzători, dacă în viitor va deveni imposibilă înțelegerea.

E adevărat, că la aparență a domnit înțelegere deplină, dar o înțelegere rău înțeleasă, o înțelegere, care a fost impusă în caz de lipsă prin orice mijloace, o înțelegere, care nu a mulțămît pe nimenea și în deosebi nu pe pătura țărănească.

Înțelegerea ce a domnit a fost deci mai mult voință octroată celorlalți, decât o înțelegere sinceră, basată pe voința și dorința neinfluențată a tuturor. De înțelegere forțată nu avem lipsă; ne trebuie o înțelegere spre mulțămirea tuturor, izvorâtă din sinceritate și inimă curată.

În articolul D-Tale, fără a face amintire despre starea specială de aici, care stare am fost siliți să o descriem mai sus, pui față în față cele două institute de bani, Cassa de păstrare și noua societate pe acții, și ajungi la concluzia, că institutul nou va trebui să ducă o luptă grea, va trebui chiar să nimicească „Cassa de păstrare”, pentruca să poată exista el.

Aici zace greșala D-Tale, care o faci cu voce sau fără voce, pentruca să poți ajunge la concluziunile cunoscute.

După părerea noastră cele 2 institute nu să pot pune față în față, decât din punctul de vedere al conducerii. La Cassa de păstrare vor fi stăpâni domni, cari dispun de majoritate, iar la noul institut vor fi stăpâni țărani, cari își vor ști asigurarea mai bine majoritatea decât la Cassa de păstrare (reuniune), oarecândva constătoare numai din membri țărani.

În toate celelalte privințe cele două institute se pun greșit față în față. Cunoștem în deajuns scopurile binefăcătoare ale „Cassei de păstrare”, le și apreciem după merit, putem însă afirma, că pe departe nu poate îndreptă starea economică a țărănilor nostri din Săliște, așa după cum ar fi de dorit.

E cunoscută tuturor starea abnormă ce domnește aici, că an de an se înpuținează numărul locuitorilor din Săliște, tot mai mulți iau toiagul pribegiei și se așează pentru totdeauna în țări străine, că tot mai multe pământuri rămân nelucrate și până când în satele din jur prețul caselor și al pământurilor s'a îndoit în cei din urmă 10 ani, la noi în Săliște s'a redus la jumătate. De această stare tristă se și folosesc harnicii Acileni, cari în câțiva ani au cumpărat un teritor însemnat din o parte de hotar al Săliștei.

Ca să îndrepteze starea aceasta de lucruri, sau cel puțin să oprească lățirea morbului, nu avem cunoștință să o fi încercat Cassa de păstrare, sau și dacă a încercat, nu a avut succes, căci succesele ar trebui să se vadă.

Și iată, că acei țărani fruntași, cari au înființat „Reuniunea Economilor”, observând că ocupațiile lor de aci în viitorul cel mai apropiat nu le va mai asigura existența, s'au cugetat să pună la cale înființarea institutului de bani, despre care de ani de zile au vorbit, cu scopul de a îndreptă starea economică din loc, ei, cari își cunosc mai bine păsurile și neajunsurile și pot afla deci mai ușor căile de îndreptare.

Acestea le-au și avut în vedere când pentru subscrierea de acții nu au recurs la sprijin străin, ci ei de ei au asigurat capitalul social, de tot puține acții au subscris oamenii din jur, iar străinii, cari nu au nici o legătură cu Săliștea, nu poartă nici un interes față de înaintarea ei economică, și cari posibil din râvna la dividendă grasă ar fi subscris: nu au fost admiși la subscriere. În răstimp de 4 săptămâni, fără reclamă, fără zgomot, cu o singură listă s'a asigurat capitalul de 160.000 coroane.

Scopul adevărat economic, ce-l are noul institut, se asigură și în statute, unde se eschide posibilitatea de a putea râvni la dividendă grasă.

Nu față în față se vor găsi cele 2 institute în lupta lor pentru înaintare, ci alătura își vor afla fiecare terenul pentru binefacere.

Nu țărani vor fi aceia, cari vor conturbă o conlucrare liniștită și folositoare economilor nostri. Cassa de păstrare nu a monopolizat facerile de bine în comuna aceasta.

Declarăm, că țărănilor de aci în ni-zuințele lor bune le vom fi tovarăși și-i vom sprijini până atunci, până când vom fi convinși, că numai binele obșteșc îl au în vedere.

De altcum întreabă și pe fruntașii economi de aci, — cari sunt sufletul oricărei mișcări a țărănilor — și te vei convinge, dacă sunt adevărate cele spuse de noi sau nu.

Calce-și numai și „domni” pe inimă și abdică de ambiția de a conduce și acest institut și pacea va domni.

Noi vom sprijini și mai departe scopurile bune ale „Cassei de păstrare”, dela D Voastră nu cerem sprijin pentru noul institut, ci numai atâta, să nu ni se pună pedeci, cum s'a încercat deja până acuma să se pună.

Tot ce am scris până aici e convingerea noastră firmă; e scopul nostru pe care-l urmărim și dăm voce fiecăruia să le dovedească contrariul în publicitate, prin fapte, iar nu cu vorbe adunate de pe stradă și cu presupuneri.

Săliște, în 24 Aprilie 1908.

Dr. Nicolae Petra Dumitru Banciu
advocat. apotecar.

Nr. 307/1908.

[104] 1—3

Concurs.

Pe baza decisiei consistorial Nr. 3906 Bis. 1908, prin aceasta se repetește concursul publicat în termenul prescrip de norme în vigoare în Nr. 22/1908 a „Telegrafului Român“, pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericească gr.-or. **Rapoltul-mare**, tractul Geoagiului, și se deschide nou concurs cu termen excepțional de 15 zile dela aceasta publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au ași așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Orăștiei în termenul indicat.

Concurenții vor avea a se prezenta înainte de alegere în vreo Duminecă ori sârbătoare spre a cânta, cuvânta și eventual a și celebra.

Orăștie, 16 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagi în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Domșa
protop. adm.

Nr. 282/908

[105] 1—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului vacant de paroh din parohia de cl. II. **Holbav**, protopresbiteratul Branului, pe baza rezoluției consistoriale de data 4 Martie a. c. Nr. 2450 Bis. 1908 să escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au ași înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Zernești, în 12 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Branului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. par. 34/908.

[94] 3—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistoriu Arhidiecezan Nr. 2494 Epitr. din 1 Martie 1908 să da în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuendă zidirea bisericii gr.-or. rom. din **Boșorod** protopresbiteratul Hațegului.

Licitațiunea se va ținea în biserică la Dumineca Tomei în 3 Maiu 1908 st. n. după serviciul divin. Prețul de strigare e 13.455 cor. 03 fl. afară de materialul brut: peatra, cărămida, nesip și cărăușituri, pe care le pune la dispoziție întreprinzătorului comitetul parohial.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10% după prețul de strigare.

Ofertele ulterior sosite nu se vor lua în considerare.

Comitetului parohial îi stă în drept a concrede cu lucrarea pe oricare și dintre plus oferenți.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din Boșorod.

Boșorod, la 10 Aprilie 1908 st. n.

Nicolau Popa **Rudolf Muréșan**
paroh gr.-or. român. notar al com. parohial.

Nr. 90/908.

Vidi:

Avram S. Pecurariu
admin. protopresb.

Nr. 380. 17 Pl. 1908.

[99] 2—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Vaşcoului**, cu parohia centrală interimală **Petroasă**, devenit vacant prin strămutarea protopresbiterului Vasile Papp la Beiuș, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. Dela parohia centrală interimală: a) câte 80 fileri de fiecare număr de casă în total 100 cor. b) Ștolele cam 90 cor. 20 fl. c) Intregire dela stat.

II. Din protopresbiterat: a) Retribuțiunea dela dieceză pentru ședulele dela cununii și inspecțiunea școlară în sumă de 1000 cor. din care până va trăi protopopul Beiușului Vasile Papp 400 cor. se va da în penziunea

emeritului protopop Elia Moga, fost protopop în Beiuș. b) Competința pentru vizitarea canonică și revidierea socoților conform concluziilor sinodului eparhial, și anume dela parohiile de clasa primă 10 cor., dela parohiile de clasa II-a 8 cor. și dela parohiile de clasa III-a 6 cor. Numărul parohiilor 40. c) Paușal pentru cancelăria protopopească votat de sinodul protopopesesc din an în an. d) Birul dela preoții cu parohii de clasa primă 12 cor. dela parohii de clasa II-a 8 cor. și dela parohii de clasa III-a 4 cor. e) Câte 4 cor. viatic la examenele finale.

Toate dările și sarcinile după venitele sale, le va suporta cel ales, totodată cel ales se va îngriji și de curățenie.

După devenirea în vacanță a parohiei centrale **Vaşcou-Barești** va ocupa acea parohie.

Aspiranții la acest post se avizează ași subșterne în termenul indicat Consistorului gr.-ort. român din Oradea-mare, recursele instruite cu documentele despre calificațiunea normată prin § 53 din Statutul Organic și prin concludul congresual Nr. 111 din 1888, și anume că au calificațiunea prescripă în regulament pentru aspiranții la parohii de clasa primă, cu atestat de maturitate, cu atestat că au împlinit cel puțin 5 (cinci) ani în serviciu bisericesc sau școlar, cu succes deplin multumitor, și că prin zelul și diligența lor s'au distins în activitatea pe terenul bisericesc și școlar.

Dat în ședința plenară ținută la Oradea-mare la 3/16 Aprilie 1908.

Consistorul gr.-ort. rom. din Oradea-mare.

Nr. 156/908

[97] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa I a **Bacifalu**, protopresbiteratul Brașov, devenit vacant prin penzionarea parohului Toma Frateș, în conformitate cu ordinul Veneratului Consistoriu Arhidiecezan Nr. 3801 Bis din 1 Aprilie a. c., se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Alesul paroh e obligat a da din venitele sale suma de K 400.— (patru sute) anual parohului penzionat Toma Frateș, cât timp acesta va fi în viață.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-și prezente cererile concursuale, instruite conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în termenul arătat, având a să prezenta la sfânta biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Brașov în 9 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Brașovului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Voina
protopresb.

Nr. 129/908.

[96] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de paroh în parohia de clasa primă **Deva**, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh, sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbă-

toare în biserică pentru a-și arăta dăstere în cele rituale: cântări, tipic, serviciul divin și predică.

Alegându-l paroh va avea a catechiza elevilor și elevelor noastre dela școalele elementare de stat și ucenicilor industriași din loc.

Deva, 8/21 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Devei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 351/1908.

[100] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de clasa III. **Herepea-magiară** cu filia **Ozd** protopresbiteratul Târnava, pe baza ordinului Preavenerabilului Consistoriu Arhidiecezan Nr. 3330 Bis. din 24 Martie 1908, prin aceasta se escrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursele instruite conform normelor în vigoare sunt a se înainta în termenul legal la subsemnatul oficiu protopresbiteral și cu prealabila încunoștințare a acestuia doritorii de a ocupa postul au să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Cetateadebaltă, 8 Aprilie 1903.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Târnava în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 270/908

[92] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa II. **Șpring** protopresbiteratul Mercurea se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezente în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Mercurea, 16 Martie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mercurei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Avr. S. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 116/1908 protopr.

[106] 1—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistoriu Arhidiecezan Nr. 881 Ep. din 26 Ianuar 1908 se da în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuendă zidirea bis. gr.-or. rom. din **Crihalma** (Királyhalma protopopiatul Cohalmului).

Licitațiunea se va ținea în edificiul școlii confesionale în 11 Maiu a. c. st. v. la 3 oare după amiază. Prețul strigării e de 26403 cor. 85 fileri.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadium de 5%, sau hârtii de valoare sau patru garanți respunzători plători recunoscuți de comitetul parohial.

Comitetului parohial îi stă în drept a concrede cu lucrarea pe oricare dintre minus-oferenți.

Planul, preliminarul de spese și toate condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din Crihalma.

Crihalma în 25 Martie st. v. 1908.

Comitetul parohial:

George Bucur **George Ghinde**
par. gr.-or. not. bis.

Văzut: **Titu V. Gheaja**
protopresb.

Aviz!

În cancelaria notarială a subscrisului să caută un tinăr, care să fie în stare a conduce și cancelaria singur din 1 Maiu a. c. Preferiți sunt cei diplomați. Sub următoarele condițiuni: vipt, 50 cor. salar lunar și din venitele private 20%.

Bucium (alba Inferioară).

Stefan Paul

(95) 3—3

notar.

Un tinăr inteligent

află imediată aplicare în cancelaria notarială din Părau (p. u. Sárkány) lângă Făgăraș. Cei cu praxă sunt preferiți. Doritorii să se adreseze la

George Popp,

(102) 3—3

notar comunal.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.în **Köbánya (Steinbruch)**

se recomandă cu inzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 68—

Sibiiu — Nagyszeben.

APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIÁS

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi împotriva apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale esecțiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația:

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.
(286) 33—100

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinții:

1. Vasile cel mare . . . 20 fl.
2. Marele Mucenic George 30 „
3. Apostolii Petru și Pavel 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii împărați Constantin și Elena 30 „

Ediție populară, alcătuită după „Viața Sfinților“, tipărită în București la 1835, de **Simeon Popescu**, protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.